

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут**

Зозуляк О.І.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

**методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів 1-го
курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право»**

Івано-Франківськ – 2022

Схвалено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №_7_ від 28 грудня 2022 р.)

Затверджено Науково-методичною радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № ___-- від 21_____ 20__р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № ___ від _____ 2022_ р.)

Рецензенти

Зеліско Алла Володимирівна - докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Олійник Оксана Степанівна кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Зозуляк О. І. Правове регулювання обігу цінних паперів: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів 1-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 35 с.

Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів 1-го курсу денної та заочної форм навчання з навчальної дисципліни «Правове регулювання обігу цінних паперів» розроблені на основі навчального плану підготовки магістра спеціальності 081 «Право» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Вказівки містять методичні рекомендації для підготовки до заняття, переліки питань, які виносяться до обговорення на занятті, практичні завдання для закріплення теоретичного матеріалу. До кожної теми наводиться перелік рекомендованої літератури, що включає навчальні посібники, наукові праці, матеріали судової практики та нормативно-правові акти, станом на 01.02.2022 р.

Методичні вказівки призначені для магістрантів, аспірантів, науково-педагогічних працівників.

© Зозуляк О.І., 2022

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	7
ТЕМА № 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ФОНДОВИЙ РИНОК ТА ЦІННІ ПАПЕРИ. ВИДИ ТА ГРУПИ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.	10
ТЕМА № 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПАЙОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....	12
ТЕМА № 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БОРГОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....	14
ТЕМА № 4. ІПОТЕЧНІ, ПРИВАТИЗАЦІЙНІ, ПОХІДНІ, ТОВАРОРОЗПОРЯДЧІ ЦІННІ ПАПЕРИ ТА ЇХ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	16
ТЕМА № 5. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ...17	
ТЕМА № 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕМІСІЇ ЦІННИХ ПАПЕРІВ. ОБІГ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....	19
ТЕМА № 7. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ.....	20
ТЕМА № 8. ОРГАНІЗАЦІЯ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	21
ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	8
ТЕМА № 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ФОНДОВИЙ РИНОК ТА ЦІННІ ПАПЕРИ. ВИДИ ТА ГРУПИ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.	24
ТЕМА № 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПАЙОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....	27
ТЕМА № 5. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ...31	
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	33
ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.....	35

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Правове регулювання обігу цінних паперів» є дисципліною вільного вибору студента із циклу дисциплін професійної підготовки навчального плану магістра спеціальності «Право».

Метою викладання навчальної дисципліни «Правове регулювання обігу цінних паперів» є вивчення студентами основних теоретичних питань у сфері емісії та обігу цінних паперів та оволодіння практичними навиками в цій галузі.

Завданням навчальної дисципліни є:

- навчання основам випуску та і обігу різноманітних видів цінних паперів, формування у студентів правового світогляду та відповідного мислення категоріями, що відображають специфіку державної політики у сфері цінних паперів,
- закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності фондового ринку та фондової біржі,
- управління державними та цінними паперами як об'єктами складної системи фінансових правовідносин;
- характеристика окремих видів цінних паперів

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістранти повинні:

знати:

- сутність функціонування ринку цінних паперів та його місце у фінансовій системі держави;
- систему чинних законодавчих актів, якими регулюються суспільні відносини у сфері обігу цінних паперів та їх управлінням;
- основні категорії ринку цінних паперів;
- особливості правового регулювання обігу окремих видів цінних паперів.

вміти:

- застосовувати теоретичні знання у сфері обігу цінних паперів у практичній діяльності;
- оперувати базовою термінологією;
- орієнтуватися у системі законодавства у сфері цінних паперів та фондового ринку;
- узагальнювати практику у сфері випуску, обігу та управління цінними паперами;
- давати юридичну оцінку відносинам у сфері обігу цінних паперів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ»

Змістовий модуль 1. Загальні положення про цінні папери та фондовий ринок.

Тема № 1. Загальні положення про фондовий ринок та цінні папери. Види та групи цінних паперів

Законодавче регулювання діяльності фондового ринку в Україні. Ознаки функції та види фондових ринків. Учасники фондового ринку.

Поняття та ознаки цінних паперів. Цінні папери як економічна та правова категорія.

Історична характеристика передумов виникнення та подальшого розвитку ринку цінних паперів. Цільове призначення та природа цінних паперів.

Цінні папери як особливий об'єкт правовідносин. Передача прав за цінними паперами.

Тема № 2. Загальна характеристика пайових цінних паперів

Поняття та загальна характеристика акції як основного пайового цінного паперу. Види вартості та прибутковості акцій. Права та обов'язки акціонерів. Прості та привілейовані акції.

Загальна характеристика інвестиційних сертифікатів. Особливості емісії інвестиційних сертифікатів.

Сертифікати фондів операцій з нерухомістю та їх характеристика як пайових цінних паперів.

Тема № 3. Загальна характеристика боргових цінних паперів

Облігації як вид боргових перів: поняття та ознаки. Прибутковість облігацій. Рейтинги облігацій. Класифікація облігацій.

Правове регулювання випуску облігацій. Типи випуску облігацій.

Поняття та характеристика векселів як різновиду цінних паперів. Операції із векселями.

Ощадні (депозитні) сертифікати: поняття та значення. Операції з ощадними (депозитними) сертифікатами.

Загальна характеристика казначейських зобов'язань як боргових цінних паперів. Види казначейських зобов'язань. Емісія казначейських зобов'язань України.

Тема № 4. Іпотечні, похідні, та їх загальна характеристика

Поняття та загальна характеристика іпотечних облігацій як іпотечних цінних паперів. Іпотечні облігації як іпотечні цінні папери та їх характеристика. Заставні як вид іпотечних цінних паперів.

Деривативи та їх загальна характеристика. Види деривативів (опціони, ф'ючерси, форварди, свопи).

Змістовий модуль 2. Правове регулювання емісії та обігу цінних паперів.

Тема № 5. Професійна діяльність на фондовому ринку.

Поняття та характеристика основних видів професійної діяльності на фондовому ринку. Торгівля цінними паперами: порядок організації та здійснення.

Діяльність з управління активами інституційних інвесторів. Депозитарна діяльність.

Загальна характеристика фондової біржі. Організаційна структура та функції фондової біржі. Форми членства на фондовій біржі. Утворення фондової біржі та права її членів. Функції та завдання фондової біржі.

Фондові брокери. Послуги біржових брокерів.

Тема № 6. Правове регулювання емісії цінних паперів. Обіг цінних паперів

Етапи емісії цінних паперів у разі їх відкритого розміщення. Етапи емісії цінних паперів у разі їх закритого розміщення.

Вимоги стосовно реєстрації випуску та проспекту емісії цінних паперів. Наслідки недобросовісної емісії цінних паперів.

Розміщення цінних паперів іноземних емітентів на території України та українських емітентів за межами України.

Емісія цінних паперів інститутів спільного інвестування у разі відкритого та закритого їх розміщення.

Тема № 7. Правове регулювання розкриття інформації на фондовому ринку

Законодавчі вимоги до розкриття інформації емітентами. Поняття регулярної та особливої інформації про емітента.

Порядок розкриття інформації про облік іменних цінних паперів учасниками депозитарної системи України.

Розкриття інформації про професійних учасників фондового ринку.

Поняття інсайдерської інформації. Інсайдери. Заборона на використання інсайдерської інформації.

Особливості рекламної інформації на фондовому ринку.

Тема № 8. Організація регулювання ринку цінних паперів

Державне регулювання ринку цінних паперів. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку як орган виконавчої влади спеціальної компетенції, її функції та повноваження.

Саморегулівні організації професійних учасників фондового ринку: статус та особливості діяльності.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема № 1. Загальні положення про фондовий ринок та цінні папери. Види та групи цінних паперів

• Методичні рекомендації: Цінні папери є необхідним атрибутом ринкової економіки. Значення їх у сучасних умовах значно підвищилося, оскільки в багатьох випадках вони полегшують перехід грошей, товарів від одних господарюючих суб'єктів до інших. Цінний папір є юридичним документом, який відповідає певним вимогам, містить певні реквізити. В останні десятиріччя намітилась тенденція до широкого використання бездокументарних цінних паперів. При розкритті поняття цінних паперів студенти повинні розуміти, що не будь – який грошовий документ може мати статус цінного паперу. Цінні папери мають відповідати таким фундаментальним вимогам, як обіговість, доступність до цивільного обороту, стандартність і серійність, документальність, урегульованість і визнання державою, ринковість, ліквідність, обов'язковість виконання.

Важливим є питання щодо проблем окреслення найпоширеніших видів банківських цінних паперів, зокрема акцій, векселів, ощадних (депозитних) сертифікатів, валютних деривативів, іпотечних цінних паперів.

□ Питання для обговорення :

1. Законодавче регулювання діяльності фондового ринку в Україні. Ознаки функції та види фондових ринків. Учасники фондового ринку.
2. Історична характеристика передумов виникнення та подальшого розвитку ринку цінних паперів. Цільове призначення та природа цінних паперів.
3. Цінні папери як особливий об'єкт правовідносин. Передача прав за цінними паперами.

Групи цінних паперів:

- А) Пайові цінні папери та їх характеристика;
- Б) Боргові цінні папери: поняття, особливості, порядок емісії.
- В) Іпотечні цінні папери та їх характеристика.
- Г) Похідні цінні папери;

□ Практичні завдання:

Задача 1.

Власник привілейованих акцій, вартість яких складала 12% розміру статутного капіталу банку «ПАТ» Універсалбанк» з'явився на загальні збори акціонерів з наміром взяти участь у голосуванні. Представник виконавчого органу ПАТ відмовив йому у реєстрації на тій підставі, що статутом банку не передбачено права власника привілейованих акцій брати участь в його управлінні. Визначте коло осіб, які мають право брати участь у загальних зборах АТ. В чому полягають особливості привілейованих акцій?

Дайте правовий аналіз ситуації.

Задача 2.

ПАТ «Укрбізнесбанк» при формуванні статутного капіталу залучив кошти на умовах субординованого боргу шляхом випуску облігацій для врахування цих коштів на суму 35 тис. гривень. При цьому за формою існування облігації були емітовані у документарній формі та належали до дисконтних. Визначте умови формування субординованого боргу шляхом випуску облігацій.

Рекомендована література:

Нормативно – правові акти:

1. «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» : Закон України від 23 лютого 2006 року. (Із змінами і до: повненнями). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
2. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня 1996 року // URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>
3. Закон України „ Про депозитарну систему України " від 6 липня 2012 року // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5178-17/page4>
4. Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 5 липня 2012 року // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17/page>
5. Закон України «Про іпотеку» від 05 червня 2003 року // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
6. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 5 квітня 2001 р. // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2374-1>
7. Закон України «Про акціонерні товариства» // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
8. Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» // URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/978-15>

Основна література

1. Андрущенко І. Форми та методи державного контролю на ринку цінних паперів. Право України. 2002. №2
2. Винокуров Д., Клименко А., Басова И. Вексель и вексельное обращение. 2-е изд., перераб. и доп. Х. : Фактор, 2008. -384с.
3. Воловик В. В. Вексель як об'єкт цивільних прав: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. К., 2004.
4. Гуткевич С.О, Корінько М.Д. Вексель у системі цінних паперів: проблеми становлення та розвитку: Навч. посібник / Європейський ун-т. К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2003. 119с.
5. Корпоративне право України : підручник // В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
6. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» / О. М. Вінник. К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.

7. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов’язаних з обігом цінних паперів / Ю. М. Крупка, О. М. Гав’яз. К.: Юрінком Інтер, 2009. – 376 с.
8. Попова А.В. Створення професійних учасників ринку цінних паперів в Україні // Вісник господарського судочинства. 2005. №1.
9. Посполітак Володимир Володимирович. Передача права власності на цінні папери та прав за цінними паперами в Україні (цивільно-правовий аспект): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2001. 226 с.
10. Спасибо – Фатєєва Інна. Акціонерні товариства: акції, власність, корпоративне управління. - Харків: Райдер, 2002.
11. Харицький Володимир Петрович. Державні цінні папери як об’єкти цивільних прав: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2006.
12. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання: [зб. законодав. актів] К. : Скіф; КНТ, 2008. - 391с.
13. Яроцький Віталій Леонідович. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин : дис... д- ра юрид. наук: 12.00.03 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2007. 442 с.
14. Джус С. Аналіз наукових підходів до визначення сутності понять «фондовий ринок» та «ринок цінних паперів». Статистика України. 2015. №4. С. 53-59.
15. Яворська О.С. Правове регулювання обігу цінних паперів : навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 336 с
16. Кологойда О. В. Господарсько-правове регулювання фондових відносин в Україні. Монграфія. К, Ліра. 2015. 704 с.
17. Калюга О. Стан державного регулювання фінансового ринку України Вісник НУЦЗУ. Серія: Державне управління. 2017. Випуск 1(6). С. 126-135.
18. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60
19. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020. № 3. (39). С. 157-164.
20. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об’єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С. 157-160.
21. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об’єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С. 125-128.
22. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
23. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

Тема № 2.

Загальна характеристика пайових цінних паперів

• Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід з'ясувати особливості групи пайових цінних паперів. Студенти повинні проаналізувати види цінних паперів розкрити особливості їх емісії.

Крім того слід охарактеризувати конкретні види пайових цінних паперів, зокрема, акції, інвестиційні сертифікати, сертифікати ФОН та охарактеризувати особливості їх обігу.

□ Питання для обговорення:

1. Поняття та загальна характеристика акції як основного пайового цінного паперу.
2. Види вартості та прибутковості акцій.
3. Права та обов'язки акціонерів.
4. Прості та привілейовані акції.
5. Загальна характеристика інвестиційних сертифікатів. Сертифікати фондів операцій з нерухомістю та їх характеристика як пайових цінних паперів.
6. Особливості емісії інвестиційних сертифікатів.
7. Види пайових цінних паперів та їх загальна характеристика

? Практичні завдання:

Тестові завдання:

1. До пайових цінних паперів не належать:

- А) акції;
- Б) сертифікати ФОН;
- В) інвестиційні сертифікати;
- Г) казначейські зобов'язання.

2. Сертифікати ФОН можуть бути випущені в одній з таких форм:

- А) іменні сертифікати ФОН документарної форми випуску;
- Б) ордерні сертифікати ФОН документарної форми випуску;
- В) ордерні сертифікати ФОН документарної форми випуску
- Г) сертифікати ФОН на пред'явника бездокументарної форми випуску.

3. Привілейовані акції не можуть бути випущені на суму, що по відношенню до статутного капіталу акціонерного товариства:

- а) 5%; б) 10%; в) 15%; г) 25%.

Задача.

Іваненко відкрив у місцевій брокерській фірмі рахунок за угодами з маржею. Першою інвестицією пана Іваненка стала купівля з використанням маржі 200 акцій корпорації «Світайд» за ціною 40 дол. за штуку. Для здійснення цієї купівлі він позичив у брокера 3000 дол.

а) Яка була фактична маржа у момент здійснення купівлі?

б) Якщо курс акцій підвищиться до 60 дол. за штуку, то якою тоді буде фактична маржа;

в) Якою буде маржа, якщо курс акції впаде до 35 дол. за штуку.

& Рекомендована література:

Нормативно – правові акти

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (Із змінами і доповненнями). URL: : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-111 URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

3. Закон України «Про інститути спільного інвестування » від 05.07.2012 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>

4. Положення про Державний реєстр випусків цінних паперів, затверджене Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 19.04.2012 № 557. URL.: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0735-12>

Основна література

7. Гаршина О. К. Цінні папери: Навч. посібник для студентів. К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 208 с.

8. Корпоративне право України : підручник. В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010.- 384 с.

9. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» О. М. Вінник. К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.

10. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов’язаних з обігом цінних паперів / Ю. М. Крупка, О. М. Гав’яз. К.: Юрінком Інтер, 2009. 376 с.

11. Павлов В. Цінні папери в Україні: Навчальний посібник. К. : Кондор, 2004. – 391с. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання: [зб. законодав. актів]. О.М. Роїна (упоряд.). К. : Скіф; КНТ, 2008. 391с.

13. Гнатів О. М Правовий режим пайових цінних паперів: цивілістичний аспект : автореф.дис... канд. юрид. наук: за спец .цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право 12.00.03. Київ : Б.в., 2014. 18 с.

14. Бірюков В.І. Правовий режим іменних пайових цінних паперів за законодавством України і Республіки Польща (порівняльно-правовий аспект) автореф.дис... канд. юрид. наук: за спец .цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право 12.00.03. Київ : 2008. 20 с.

18. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.

19. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.

20. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об’єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.

21. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об’єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.

22. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
23. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

Тема № 3

Загальна характеристика боргових цінних паперів

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід з'ясувати особливості групи боргових цінних паперів. Студенти повинні проаналізувати види цінних паперів розкрити особливості їх емісії.

Також слід охарактеризувати конкретні види боргових цінних паперів, зокрема, облігації, векселі, ощадні (депозитні) сертифікати та охарактеризувати особливості їх обігу.

Питання для обговорення :

1. Загальна характеристика боргових цінних паперів.
2. Облігації як вид боргових перів: поняття та ознаки. Класифікація облігацій.
3. Поняття та характеристика векселів як різновиду боргових цінних паперів. Операції із векселями.
4. Ощадні (депозитні) сертифікати: поняття та значення. Операції з ощадними (депозитними) сертифікатами.
5. Загальна характеристика казначейських зобов'язань як боргових цінних паперів. Види казначейських зобов'язань.
6. Прибутковість облігацій. Рейтинги облігацій.
7. Правове регулювання випуску облігацій. Типи випуску облігацій.
8. Емісія казначейських зобов'язань України.

Практичні завдання:

Задача.

Комунальне підприємство прийняло рішення випустити облігації у документарній формі і звернулося до територіального органу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку із проханням роз'яснити зміст сертифіката, шляхом виготовлення якого випускають цінні папери.

В територіальному органі НКЦПФР представникам комунального підприємства пояснили, що випуск цінних паперів у документарній формі оформляється тимчасовим глобальним сертифікатом, а не сертифікатом. Крім того, комунальне підприємство зобов'язали випустити облігації лише у документарній формі.

Ким визначається форма випуску цінних паперів і шляхом виготовлення яких документів?

Дайте правову оцінку ситуації.

Завдання 2. Відобразіть схематично види облігацій за різними підставами класифікації.

& Рекомендована література:

Нормативно-правові акти :

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (Із змінами і доповненнями) URL:: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-111 URL:: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Положення про Державний реєстр випусків цінних паперів, затверджене Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 19.04.2012 № 557. URL:: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0735-12>
4. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами, затверджене Постановою Правління Національного банку України 03.12.2003 № 516. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>
5. Положення про порядок здійснення емісії облігацій підприємств та їх обігу, затверджено Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 17.07.2003 N 322 (з наст. змінами і доп.) URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0171-14>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2001 р. № 80 «Про випуски облігацій внутрішніх державних позик». URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80-2001-%D0%BF>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2012 р. № 836 «Про випуск казначейських зобов'язань». URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/836-2012-%D0%BF>
8. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 року URL:: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

Основна література

1. Макогон О. Облігації підприємств / О. Макогон // Збірка нормативних матеріалів та аналітичних статей «Цінні папери». К. : Юстиніан, 2006. 871 с.
2. Павлов В. Цінні папери в Україні: Навчальний посібник. К. : Кондор, 2004. 398 с.
3. Ринок боргових цінних паперів в Україні : суперечності та тенденції розвитку. 2-ге видання: [монографія] / [Лютій І. О., Грищенко Т. В., Любка О. В., Білик О. П., Рак Р. В., Буй Т. Г., Мошенський С. З., Нічосова Т. В., Прімерова О. К.] ; за ред. І. О. Лютого. К. : ЦУЛ, 2008. 432 с.
4. Карманов Є. В. Договір банківського вкладу (депозиту) в іноземній валюті : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Євген вадимович Карманов. Х., 2001. 177 с.
5. Тульчевська Н. В. Договір банківського депозитного рахунка : дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.03. Х., 2004. 169 с.
6. Винокуров Д., Клименко А., Басова И. Вексель и вексельное обращение. 2-е изд., перераб. и доп. Х. : Фактор, 2008. 384с.

7. Воловик В. В. Вексель як об'єкт цивільних прав: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. К., 2004.
8. Гаршина О.К. Цінні папери: Навч. посібник для студентів. К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 208 с.
9. Гуткевич С.О, Корінько М.Д. Вексель у системі цінних паперів: проблеми становлення та розвитку: Навч. Посібник. Європейський ун-т. К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2003. 119с.
10. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання. К. : Скіф; КНТ, 2008. 391с. \Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов'язаних з обігом цінних паперів / Ю. М. Крупка, О. М. Гав'яз. К.: Юрінком Інтер, 2009. 376 с.
11. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» / О. М. Вінник. К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.
12. Корпоративне право України : підручник // В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
13. Барбара Валентин. Особливості правового регулювання вексельних правовідносин. Підприємництво, господарство і право. 2008. № 7.
14. Міндарьова М. Ю. Облігації як об'єкт цивільного обороту// автореф.дис... канд. юрид. наук: за спец .цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право 12.00.03//Харків : 2015. 22 с.
15. Кологойда О. В. Господарсько-правове регулювання фондових відносин в Україні: монографія. К.: Видавництво Ліра-К, 2015. 704 с.
16. Бормотова М. В. Особливості законодавчого регулювання діяльності фондових бірж в Україні // Економічні науки.Сер.: Облік і фінанси. 2012. № . 9(4). С. 49–54.\
17. Краснова І. В. Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку. Проблеми економіки. 2014. № 1. С. 129–134
18. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
19. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.
20. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об'єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
21. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об'єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
22. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика таперспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
23. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

Тема № 4

Іпотечні, похідні, товаророзпорядчі цінні папери та їх загальна характеристика

“ Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід з’ясувати особливості групи іпотечних цінних паперів, похідних цінних паперів. Студенти повинні проаналізувати види цінних паперів даних груп., розкрити особливості їх емісії.

Крім того, слід охарактеризувати конкретні види деривативів та похідних цінних паперів, зокрема, свопів, форвардні, ф’ючерсні та опціонні контракти та охарактеризувати особливості їх обігу. Також необхідно дати визначення товаророзпорядчих цінних паперів та охарактеризувати види даних цінних паперів.

’ Питання для обговорення:

1. Поняття та загальна характеристика іпотечних облігацій як іпотечних цінних паперів
2. Загальна характеристика приватизаційних цінних паперів (паї, земельні бони тощо).
3. Деривативи та їх загальна характеристика.
4. Види деривативів
5. Поняття, особливості та види товаророзпорядчих цінних паперів (коносаменти, складські накладні).
6. Іпотечні облігації як іпотечні цінні папери та їх характеристика.
7. Заставні як вид іпотечних цінних паперів.
8. Поняття та характеристика свопу як різновиду деривативів. Операції із свопами.
9. Поняття та загальна характеристика похідних цінних паперів.

? Практичні завдання:

Тестові завдання:

1. До іпотечних цінних паперів належить:
 - А) вексель;
 - Б) своп;
 - В) заставна;
 - Г) казначейські зобов’язання.
2. Іпотечні облігації існують :
 - А) виключно у бездокументарній формі;
 - Б) виключно у документарній формі;
 - В) у будь-якій формі.

& Рекомендована література:

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (Із змінами і доповненнями) URL: : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Офіційний Вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Проект Закону про похідні (деривативи). URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=40500
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-111 URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
6. Положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою, затверджено Постановою Правління Національного банку України 10.08. 2005. - № 281.– URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0950-05>
7. Про затвердження Порядку реєстрації випуску опціонних сертифікатів та проспекту їх емісії: рішення Національної комісії цінних паперів та фондового ринку України від 23. 02. 2017 N 209. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0525-17>

Основна література

1. Мица Ю.В. Правова природа похідних цінних паперів: дис. на здобуття наук. ступеня кандидата юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Харків, 2006. 210 с.
2. Квіт Н. М. Правовий режим іпотечних цінних паперів / Н. М. Квіт // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. Львів : Вид-во ЛьвДУВС, 2009. № 1. С. 114–123. (Серія "Юридична").
3. Резнікова В. В. Види посередницької діяльності на фондовому ринку. Вісник Вищої ради юстиції. 2013. № 2. С. 108–124.
4. Папаїка О. Іпотечні послуги як похідна іпотечного ринку. Вісник Національного банку України. 2008. № 2. С. 13 – 15.
5. Кологойда О. В. Господарсько-правове регулювання фондових відносин в Україні: монографія. К.: Видавництво Ліра-К, 2015. 704 с.
6. Бормотова М. В. Особливості законодавчого регулювання діяльності фондових бірж в Україні. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. 2012. № . 9(4). С. 49–54.
7. Краснова І. В. Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку. Проблеми економіки. 2014. № 1. С. 129–130.
8. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
9. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.
10. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об'єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
11. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об'єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
12. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.

13. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference "Actual trends of modern scientific research" (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

Тема №5

Професійна діяльність на фондовому ринку

” Методичні рекомендації: Студенти повинні визначити особливості та види професійної діяльності на ринку цінних паперів, охарактеризувати діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарну діяльність, діяльність з організації торгівлі на ринку цінних паперів, діяльність з управління активами інституційних інвесторів.

’ Питання для обговорення:

1. Торгівля цінними паперами: порядок організації та здійснення.
2. Загальна характеристика фондової біржі.
3. Організаційна структура та функції фондової біржі.
4. Форми членства на фондовій біржі.
5. Утворення фондової біржі та права її членів.
6. Функції та завдання фондової біржі.
7. Фондові брокери. Послуги біржових брокерів.

Практичні завдання:

Задача 1. Приватний підприємець О. придбав за договором купівлі-продажу від 10 грудня 2001 року у командитного товариства "Довгерт і Ко" виписку з рахунку у цінних паперах. Виписка підтверджувала право власності командитного товариства на знерухомлені іменні акції ЗАТ "Електрон".

Вважаючи себе акціонером ЗАТ "Електрон" О. 1 лютого 2002 року прибув у товариство і звернувся з вимогою виплатити йому дивіденд за минулий рік.

Охарактеризуйте правила переходу права власності на цінні папери в Національній депозитарній системі України.

З якого моменту можуть бути реалізовані права власника, які впливають з іменного цінного паперу?

Дайте правовий аналіз ситуації.

& Рекомендована література:

Нормативно-правові акти

1. Закон України „Про депозитарну систему України” від 06 07 2012 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
2. Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07.2012 року : URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>
3. Закон України «Про іпотеку» від 05 червня 2003 року (Із змінами і доповненнями) URL.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15>

4. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 5 квітня 2001 р. // // (Із змінами і доповненнями) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
5. Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» // від 19 червня 2003 року URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/978-15>
6. Рішення національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0856-13>

Основна література

1. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання. К. : Скіф; КНТ, 2008. 391с.
2. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов’язаних з обігом цінних паперів. Ю. М. Крупка, О. М. Гав’яз. К.: Юрінком Інтер, 2009. 376 с.
3. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.
4. Корпоративне право України : підручник. К.: Юрінком Інтер, 2010.384 с.
5. Попова А.В. Створення професійних учасників ринку цінних паперів в Україні. Вісник господарського судочинства. 2005. №1.
6. Яроцький Віталій Леонідович. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин : дис... д- ра юрид. наук: 12.00.03 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2007. 442 с.
7. Кологойда О. В. Господарсько-правове регулювання фондових відносин в Україні: монографія. К.: ВидавництвоЛіра-К, 2015. 704 с.
8. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
9. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.
10. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об’єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
11. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об’єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
12. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика таперспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
13. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich,Germany. 2021. P. 400-406.

Правове регулювання емісії цінних паперів. Обіг цінних паперів

“ Методичні вказівки: в процесі підготовки теми слід з’ясувати особливості емісії цінних паперів. Студенти повинні проаналізувати етапи емісії цінних паперів, охарактеризувати порядок її організації та здійснення.

Крім того, слід охарактеризувати специфіку емісії окремих видів цінних паперів у залежності від їх приналежності до тієї чи іншої групи.

Питання для обговорення:

1. Етапи емісії цінних паперів у разі їх відкритого розміщення.
2. Етапи емісії цінних паперів у разі їх закритого розміщення.
3. Вимоги стосовно реєстрації випуску та проспекту емісії цінних паперів.
4. Наслідки недобросовісної емісії цінних паперів.
5. Розміщення цінних паперів та українських емітентів за межами України.
6. Розміщення цінних паперів іноземних емітентів на території України
7. Емісія цінних паперів інститутів спільного інвестування у разі відкритого та закритого їх розміщення.

? Практичні завдання:

Завдання 1. Охарактеризуйте процедуру емісії акцій банками

& Рекомендована література:

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (Із змінами і доповненнями) URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Офіційний Вісник України. – 2003. – № 11. –Ст. 461.
3. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 5 квітня 2001 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
4. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-111 URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-1>
5. Закон України «Про іпотеку» від 05 червня 2003 року (Із змінами і доповненнями) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
6. Положення про Державний реєстр випусків цінних паперів, затверджене Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 19.04.2012 № 557 URL.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0735-12>
7. Про затвердження Порядку реєстрації випуску опціонних сертифікатів та проспекту їх емісії: рішення Національної комісії цінних паперів та фондового ринку України від 23. 02. 2017 N 209 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0525-17>
8. Положення про порядок реєстрації випуску (випусків) акцій при заснуванні акціонерних товариств затверджено Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 27.05.2014 № 692 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0642-14>
9. Положення про порядок реєстрації проспекту емісії та випуску інвестиційних сертифікатів пайового інвестиційного фонду, затв. Рішенням

Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 20.06.2013 № 1103 URL.: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1188-13>

10. Положення про реєстрацію випуску сертифікатів фонду операцій з нерухомістю, проспекту емісії, звіту про результати розміщення сертифікатів фонду операцій з нерухомістю, погашення сертифікатів фонду операцій з нерухомістю та скасування реєстрації випуску, затв. Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 29.11.2016 № 1174 URL.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1711-16>

Основна література

1. Павлов В. Цінні папери в Україні: Навчальний посібник. К. : Кондор, 2004. 398 с.
2. Гаршина О. К. Цінні папери: Навч. посібник для студентів. К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 208 с.
3. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання. К. : Скіф; КНТ, 2008. 391с.
4. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов’язаних з обігом цінних паперів. К. Юрінком Інтер, 2009. 376 с.
5. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К. Юрінком Інтер, 2010. 312 с.
6. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрями наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
7. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.
8. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об’єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
9. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об’єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
10. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
11. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

Тема №7

Правове регулювання розкриття інформації на фондовому ринку

“ Методичні вказівки: в процесі підготовки теми слід з’ясувати поняття регулярної та особливої інформації про емітента В процесі семінарського заняття студенти повинні знати порядок розкриття інформації про облік іменних цінних паперів.

Також слід охарактеризувати інсайдерську інформацію та давати визначення поняття «інсайдери».

Питання для обговорення:

1. Законодавчі вимоги до розкриття інформації емітентами.
2. Поняття регулярної та особливої інформації про емітента.
3. Порядок розкриття інформації про облік іменних цінних паперів учасниками депозитарної системи України.
4. Розкриття інформації про професійних учасників фондового ринку.
5. Поняття інсайдерської інформації.
6. Особливості рекламної інформації на фондовому ринку.
7. Заборона на використання інсайдерської інформації.
8. Правове регулювання інсайдерської інформації.

& Рекомендована література:

Нормативно-правові акти:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (Із змінами і доповненнями) URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Офіційний Вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
3. Положення про рекламу цінних паперів та фондового ринку: затв. Рішенням національною комісією з цінних паперів та фондового ринку 22.01.2013 № 63 (Із змінами і доповненнями) URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0247-13>
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-111. URL:: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
6. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30 жовтня 1996 року URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>
7. Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів затв. Рішенням національною комісією з цінних паперів та фондового ринку 03.12.2013 № 2826 (Із змінами і доповненнями) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z2180-13>

Основна література

1. Самойленко І.В. Чому інсайдерська інформація не приносить прибутку на українській біржі. Гроші та етика. 2007. № 7 (14). С. 81. Режим доступу: <http://times.liga.net/articles/g012322.html>.
2. Нашинець-Наумова А. Поняття та ознаки інсайдерської інформації як особливого виду інформації з обмеженим доступом. Підприємництво, господарство і право: загальноукраїнський науково-практичний господарсько-правовий журнал. 2016. №4. С. 73–76.
3. Саєнко В.В. Правове регулювання використання інсайдерської інформації на ринку цінних паперів : ав- тореферат дис... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2002. 20 с.
4. Мігус І.П. Розголошення інсайдерської інформації як загроза економічній безпеці акціонерного товариства Економічна наука. 2012. №3. С. 20–23.
5. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрями наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60

6. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020. № 3. (39). С. 157-164.
7. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об'єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С. 157-160.
8. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об'єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С. 125-128.
9. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
10. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

Тема №8

Регулювання ринку цінних паперів

“ Методичні вказівки: в процесі підготовки теми слід з'ясувати поняття та особливості здійснення регулювання ринку цінних паперів. Студенти повинні проаналізувати види регулювання ринку цінних паперів, охарактеризувати порядок організації регулювання у даній сфері.

Крім того, слід охарактеризувати роль державного регулювання ринку цінних паперів, зокрема, правовий статус та функції Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, а також специфіку саморегулювання у зазначеній сфері відносин.

‘ Питання для обговорення:

1. Державне регулювання ринку цінних паперів.
2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку як орган виконавчої влади спеціальної компетенції, її функції та повноваження.
3. Функції Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку
4. Система органів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку
5. Саморегулювні організації професійних учасників фондового ринку: статус та особливості діяльності.

& Рекомендована література:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18-22.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Офіційний Вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

4. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2011. 13-14. - № 15-16. - № 17. - Ст. 112.
5. 6. Про обіг векселів в Україні : Закон України Відомості Верховної Ради України, 2001. - 24. - Ст. 128.
7. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, затв. Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1063/2011. URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011>
8. Про затвердження Положення про об'єднання професійних учасників фондового ринку, затв. Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 27.12. 2012 № 1925 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0458-09>

Основна література

1. Павлов В. Цінні папери в Україні: Навчальний посібник / В. Павлов, І. Пилипенко, І. Кривов'язюк. 2-е вид., доповнене. К. : Кондор, 2004. 398 с.
2. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання. К. Скіф; КНТ, 2008. - 391с.
3. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов'язаних з обігом цінних паперів. К. Юрінком Інтер, 2009. 376 с.
4. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.
5. Корпоративне право України : підручник. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
6. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
7. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.
8. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об'єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
9. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об'єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
10. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
11. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Семінарське заняття №1 (2 год.)

Загальна характеристика фондового ринку. Види та групи цінних паперів.

📖 Методичні рекомендації: Цінні папери є необхідним атрибутом ринкової економіки. Значення їх у сучасних умовах значно підвищилося, оскільки в багатьох випадках вони полегшують перехід грошей, товарів від одних господарюючих суб'єктів до інших. В останні десятиріччя намітилась тенденція до широкого використання бездокументарних цінних паперів. При розкритті поняття цінних паперів студенти повинні розуміти, що не будь – який грошовий документ може мати статус цінного паперу. Цінні папери мають відповідати таким фундаментальним вимогам, як обіговість, доступність до цивільного обороту, стандартність і серійність, документальність, урегульованість і визнання державою, ринковість, ліквідність, обов'язковість виконання.

При підготовці до семінарського заняття студенти повинні опрацювати Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок», визначити види та групи цінних паперів, дати характеристику цінним паперам, що належать до кожної із груп.

⇒ Питання для обговорення:

1. Фондовий ринок: поняття, особливості види.
2. Поняття та особливості цінних паперів у цивілістичній літературі та законодавстві. Теорії цінних паперів.
3. Види цінних паперів.
4. Групи цінних паперів:
 - А) Пайові цінні папери та їх характеристика;
 - Б) Боргові цінні папери: поняття, особливості, порядок емісії.
 - В) Іпотечні цінні папери та їх характеристика.
 - Г) Похідні цінні папери;
 - Д) Інші групи цінних паперів.

☑ **Ключові питання і терміни:** *фондовий ринок, цінні папери, пайові цінні папери, боргові цінні папери, іпотечні цінні папери, похідні цінні папери, акції, облігації.*

🔹 Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття цінного паперу.
2. Які цінні папери належать до пайових цінних паперів?
3. Які цінні папери належать до боргових цінних паперів?
4. Які цінні папери належать до товаророзпорядчих цінних паперів?
5. Які цінні папери належать до похідних цінних паперів?
6. Чим відрізняються акції від облігацій підприємств?
7. Назвіть форми державного регулювання ринку цінних паперів.

📖 Тематика рефератів:

1. Тенденції розвитку Фондового ринку України
2. Проблеми реформування законодавства щодо врегулювання похідних цінних паперів

✍ Практичні завдання

Задача 1. Власник привілейованих акцій, вартість яких складала 12% розміру статутного фонду акціонерного товариства, з'явився на загальні збори акціонерів з наміром взяти участь у голосуванні. Представник виконавчого органу АТ відмовив йому у реєстрації на тій підставі, що статутом АТ не передбачено права власника привілейованих акцій брати участь в його управлінні.

Визначте коло осіб, які мають право брати участь у загальних зборах АТ. В чому полягають особливості привілейованих акцій?

Дайте правовий аналіз ситуації.

Задача 2.

Комунальне підприємство прийняло рішення випустити облігації у бездокументарній формі і звернулося до територіального органу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку із проханням роз'яснити зміст сертифіката, шляхом виготовлення якого випускають цінні папери.

В територіальному органі НКЦПФР представникам комунального підприємства пояснили, що випуск цінних паперів у бездокументарній формі оформляється тимчасовим глобальним сертифікатом, а не сертифікатом. Крім того, комунальне підприємство зобов'язали випустити облігації лише у документарній формі.

Ким визначається форма випуску цінних паперів і шляхом виготовлення яких документів?

Дайте правову оцінку ситуації.

Тестові завдання:

1. Сертифікат участі є:

- А) ордерним цінним папером;
- Б) іменним цінним папером;
- В) цінним папером на пред'явника.

2. Сертифікати ФОН можуть бути випущені в одній з таких форм:

- А) іменні сертифікати ФОН документарної форми випуску;
- Б) ордерні сертифікати ФОН документарної форми випуску;
- В) ордерні сертифікати ФОН документарної форми випуску
- Г) сертифікати ФОН на пред'явника бездокументарної форми випуску.

3. Заставна є:

- А) емісійним цінним папером
- Б) неемісійним цінним папером;
- В) ордерним цінним папером.

4. До пайових цінних паперів не належить:

- А) акція;
- Б) іпотечний сертифікат;
- В) інвестиційний сертифікат;
- Г) сертифікати ФОН.

Рекомендована література:

Нормативно – правові акти:

1. Закон України „ Про ринки капіталу та організовані товарні ринки” від 23 лютого 2006 року // (Із змінами і доповненнями)// URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
2. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня 1996 року // URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>
3. Закон України „ Про депозитарну систему України " від 6 липня 2012 року // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5178-17/page4>
4. Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 5 липня 2012 року // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17/page>
5. Закон України «Про іпотеку» від 05 червня 2003 року // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
6. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 5 квітня 2001 р. // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2374-1>
7. Закон України «Про акціонерні товариства» // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
8. Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» // URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/978-15>

Основна література

1. Андрущенко І. Форми та методи державного контролю на ринку цінних паперів. Право України. 2002. №2
2. Винокуров Д., Клименко А., Басова И. Вексель и вексельное обращение. 2-е изд., перераб. и доп. Х. : Фактор, 2008. 384с.
3. Воловик В. В. Вексель як об'єкт цивільних прав: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. - К., 2004.
4. Гуткевич С.О, Корінько М.Д. Вексель у системі цінних паперів: проблеми становлення та розвитку: Навч. Посібник. Європейський ун-т. К. Видавництво Європейського ун-ту, 2003. 119с.
5. Корпоративне право України : підручник. К.: Юрінком Інтер, 2010.- 384 с.
6. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» / О. М. Вінник. К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.
7. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов'язаних з обігом цінних паперів / Ю. М. Крупка, О. М. Гав'яз. К.: Юрінком Інтер, 2009. 376 с.
8. Попова А.В. Створення професійних учасників ринку цінних паперів в Україні. Вісник господарського судочинства. 2005. № 1.
9. іПосполітак Володимир Володимирович. Передача права власності на цінні папери та прав за цінними паперами в Україні (цивільно-правовий аспект): дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2001. 226 с.

10. Спасибо – Фатєєва Інна. Акціонерні товариства: акції, власність, корпоративне управління. Харків: Райдер, 2002.
11. Харицький В. П. Державні цінні папери як об'єкти цивільних прав: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2006.
12. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання. К. : Скіф; КНТ, 2008. 391с.
13. Яроцький В. Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин : дис... д- ра юрид. наук: 12.00.03 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2007. 442 с.
14. Джус С. Аналіз наукових підходів до визначення сутності понять «фондовий ринок» та «ринок цінних паперів». Статистика України. 2015. № 4. С. 53-59.
15. Яворська О.С. Правове регулювання обігу цінних паперів : навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 336 с
16. Кологойда О. В. Господарсько-правове регулювання фондових відносин в Україні. Монграфія. К, Ліра. 2015. 704 с.
17. Калюга О. Стан державного регулювання фінансового ринку України Вісник НУЦЗУ. Серія: Державне управління. 2017. Випуск 1(6). С. 126-135.
18. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
19. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.
20. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об'єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
21. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об'єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
22. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
23. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

Семінарське заняття №2 (2 год.)

**Загальна характеристика пайових цінних паперів. **

📖 Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід з'ясувати особливості групи пайових цінних паперів. Студенти повинні проаналізувати види цінних паперів розкрити особливості їх емісії.

Крім того слід охарактеризувати конкретні види пайових цінних паперів, зокрема, акції, інвестиційні сертифікати, сертифікати ФОН та охарактеризувати особливості їх обігу.

в процесі підготовки теми слід з'ясувати особливості групи боргових цінних паперів. Студенти повинні проаналізувати види цінних паперів розкрити особливості їх емісії.

Також слід охарактеризувати конкретні види боргових цінних паперів, зокрема, облігації, векселі, ощадні (депозитні) сертифікати та охарактеризувати особливості їх обігу.

⇒ **Питання для обговорення:**

1. Поняття та загальна характеристика акції як основного пайового цінного паперу.
2. Права та обов'язки акціонерів.
3. Прості та привілейовані акції.
4. Загальна характеристика боргових цінних паперів.
5. Облігації як вид боргових перів: поняття та ознаки. Класифікація облігацій.
6. Поняття та характеристика векселів як різновиду боргових цінних паперів. Операції із векселями.
7. Загальна характеристика казначейських зобов'язань як боргових цінних паперів. Види казначейських зобов'язань.

☑ **Ключові питання і терміни:** *акції, пайові цінні папери, інвестиційний сертифікат, сертифікат ФОН, боргові цінні папери, облігації, вексель,ощадні (депозитні) сертифікати*

❖ **Контрольні питання:**

1. Дайте визначення понять «облігації з достроковим погашенням», «переказний вексель».
2. Розкрийте особливості емісії облігації державних позик.
3. Назвіть відомі Вам види векселів та охарактеризуйте їх правовий режим.
4. Розкрийте особливості емісії казначейських зобов'язань.

✍ **Практичні завдання:**

Тестові завдання:

1. До пайових цінних паперів не належать:
А) акції;
Б) сертифікати ФОН;
В) інвестиційні сертифікати;
Г) казначейські зобов'язання.
2. Сертифікати ФОН можуть бути випущені в одній з таких форм:
А) іменні сертифікати ФОН документарної форми випуску;
Б) ордерні сертифікати ФОН документарної форми випуску;
В) ордерні сертифікати ФОН документарної форми випуску
Г) сертифікати ФОН на пред'явника бездокументарної форми випуску.
3. Привілейовані акції не можуть бути випущені на суму, що по відношенню до статутного капіталу акціонерного товариства:

а) 5%; б) 10%; в) 15%; г) 25%.

Задача 1.

Іваненко відкрив у місцевій брокерській фірмі рахунок за угодами з маржею. Першою інвестицією пана Іваненка стала купівля з використанням маржі 200 акцій корпорації «Світайд» за ціною 40 дол. за штуку. Для здійснення цієї купівлі він позичив у брокера 3000 дол.

а) Яка була фактична маржа у момент здійснення купівлі?

б) Якщо курс акцій підвищиться до 60 дол. за штуку, то якою тоді буде фактична маржа;

в) Якою буде маржа, якщо курс акції впаде до 35 дол. за штуку.

Задача 2.

Комунальне підприємство прийняло рішення випустити облігації у документарній формі і звернулося до територіального органу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку із проханням роз'яснити зміст сертифіката, шляхом виготовлення якого випускають цінні папери.

В територіальному органі НКЦПФР представникам комунального підприємства пояснили, що випуск цінних паперів у документарній формі оформляється тимчасовим глобальним сертифікатом, а не сертифікатом. Крім того, комунальне підприємство зобов'язали випустити облігації лише у документарній формі.

Ким визначається форма випуску цінних паперів і шляхом виготовлення яких документів?

Дайте правову оцінку ситуації.

Завдання 3 Відобразіть схематично види облігацій за різними підставами класифікації.

Рекомендована література:

Нормативно – правові акти:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (Із змінами і доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-111 // (Із змінами і доповненнями) URL:: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

3. Закон України «Про інститути спільного інвестування » від 05.07.2012 року URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>

4. Положення про Державний реєстр випусків цінних паперів, затверджене Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 19.04.2012 № 557. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0735-12>

Основна література

7. Гаршина О. К. Цінні папери: Навч. посібник для студентів. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 208 с.
8. Корпоративне право України : підручник. К. Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
9. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» О. М. Вінник. К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.
10. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов’язаних з обігом цінних паперів. К.: Юрінком Інтер, 2009. 376 с.
11. Павлов В. Цінні папери в Україні: Навчальний посібник / В. Павлов, І. Пилипенко, І. Кривов’язюк. 2-е вид., доповнене. – К. : Кондор, 2004. – 398 с.
12. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання: [зб. законодав. актів]. О.М. Роїна (упоряд.). - К. : Скіф; КНТ, 2008. 391с.
13. Гнатів О. М Правовий режим пайових цінних паперів: цивілістичний аспект : автореф.дис... канд. юрид. наук: за спец .цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право 12.00.03. Київ : Б.в., 2014 . 18 с.
14. Бірюков В.І. Правовий режим іменних пайових цінних паперів за законодавством України і Республіки Польща (порівняльно-правовий аспект) автореф.дис... канд. юрид. наук: за спец .цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право 12.00.03. Київ : 2008. 20 с.
18. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
19. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.
20. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об’єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
21. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об’єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
22. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
23. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

Семінарське заняття №3 (2 год.)

Професійна діяльність на фондовому ринку

📖 **Методичні рекомендації:** При підготовці до семінарського заняття студенти повинні визначити особливості та види професійної діяльності на ринку цінних паперів, охарактеризувати діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарну діяльність, діяльність з організації торгівлі на ринку цінних паперів, діяльність з управління активами інституційних інвесторів.

🗣️ **Питання для обговорення:**

1. Загальна характеристика професійної діяльності на ринку цінних паперів.
2. Види професійної діяльності на ринку цінних паперів.
3. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами:
 - А) брокерська та дилерська діяльність як види професійної діяльності з торгівлі цінними паперами;
 - Б) Андеррайтинг та його особливості;
 - В) Діяльність з управління цінними паперами.
4. Діяльність з управління активами інституційних інвесторів.
5. Депозитарна діяльність та її характеристика.
6. Діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку.

🔑 **Ключові питання і терміни:** *посередницька діяльність у сфері випуску та обігу цінних паперів, андеррайтинг, брокерська діяльність*

📖 **Контрольні питання:**

1. Дайте визначення андеррайтингу.
2. Проаналізуйте спільні та відмінні риси між дилерською та брокерською діяльністю.
3. Визначте, у яких організаційно-правових формах створюється фондова біржа?
4. Назвіть особливості депозитарної діяльності.
5. Істотні умови договору про управління цінними паперами.

📖 **Тематика рефератів:**

1. Правове регулювання здійснення депозитарної діяльності в Україні.
2. Андеррайтинг: поняття та особливості

📌 **Практичні завдання:**

Задача 1. Приватний підприємець О. придбав за договором купівлі-продажу від 10 грудня 2001 року у командитного товариства "Довгерт і Ко" виписку з рахунку у цінних паперах. Виписка підтверджувала право власності командитного товариства на знерухомлені іменні акції ЗАТ "Електрон".

Вважаючи себе акціонером ЗАТ "Електрон" О. 1 лютого 2002 року прибув у товариство і звернувся з вимогою виплатити йому дивіденд за минулий рік.

Охарактеризуйте правила переходу права власності на цінні папери в Національній депозитарній системі України.

З якого моменту можуть бути реалізовані права власника, які впливають з іменного цінного паперу?

Дайте правовий аналіз ситуації.

Рекомендована література:

Нормативно-правові акти:

1. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня 1996 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%8>
2. Закон України „Про депозитарну систему України" від 06 07 2012 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
3. Закон України «Про інститути спільного інвестування » від 05.07.2012 року URL.: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>
4. Закон України «Про іпотеку» від 05 червня 2003 року URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
5. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 5 квітня 2001 р. // // (Із змінами і доповненнями) URL.: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
6. Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» // від 19 червня 2003 року URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/978-15>
7. Рішення національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0856-13>

Основна література

1. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання: [зб. законодав. актів] / О.М. Роїна (упоряд.). К. : Скіф; КНТ, 2008. 391с.
2. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов’язаних з обігом цінних паперів. Ю. М. Крупка, О. М. Гав’яз. К.: Юрінком Інтер, 2009. 376 с.
3. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.
4. Корпоративне право України : підручник // В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасиво-Фатєєва [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
5. Попова А.В. Створення професійних учасників ринку цінних паперів в Україні. Вісник господарського судочинства. 2005. №1.
6. Яроцький В. Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин : дис... д- ра юрид. наук: 12.00.03 . Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2007. 442 с.

7. Кологойда О. В. Господарсько-правове регулювання фондових відносин в Україні: монографія. К.: Видавництво Ліра-К, 2015. 704 с.
8. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
9. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020. № 3. (39). С. 157-164.
10. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об'єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
11. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об'єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
12. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.
13. Дядюк А. Л. Національні стандарти корпоративного управління в професійних учасниках ринку капіталів. The 10th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (May 9-11, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. P. 400-406.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛУТЕРАТУРА

1. Воловик В. В. Вексель як об'єкт цивільних прав: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. К., 2004.
2. Гаршина О. К. Цінні папери: Навч. посібник для студентів. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 208 с.
3. Гуткевич С.О, Корінько М.Д. Вексель у системі цінних паперів: проблеми становлення та розвитку: Навч. Посібник. Європейський ун-т. К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2003. 119с.
4. Квіт Н. М. Правовий режим іпотечних цінних паперів / Н. М. Квіт // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. – Львів : Вид-во ЛьвДУВС, 2009. № 1. С. 114–123. (Серія "Юридична").
5. Корпоративне право України : підручник. В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
6. Макогон О. Облігації підприємств.. Збірка нормативних матеріалів та аналітичних статей «Цінні папери». К. : Юстиніан, 2006 871 с.
7. Мігус І.П. Розголошення інсайдерської інформації як загроза економічній безпеці акціонерного товариства / І.П. Мігус, К.О. Голубенко. Економічна наука. 2012. –№3. –С. 20–23
8. Нашинець-Наумова А. Поняття та ознаки інсайдерської інформації як особливого виду інформації з обмеженим доступом. Підприємництво, господарство і право: загальноукраїнський науково-практичний господарсько-правовий журнал. 2016. №4. С. 73–76.

9. Павлов В. Цінні папери в Україні: Навчальний посібник. К. : Кондор, 2004. 398 с.
10. Папаїка О. Іпотечні послуги як похідна іпотечного ринку. Вісник Національного банку України. 2008. № 2. С. 13 –15.
11. Резнікова В. В. Види посередницької діяльності на фондовому ринку. Вісник Вищої ради юстиції. 2013. № 2. С. 108–124.
12. Ринок боргових цінних паперів в Україні : суперечності та тенденції розвитку. 2-ге видання: [монографія] / [Лютий І. О., Грищенко Т. В., Любка О. В., Білик О. П., Рак Р. В., Буй Т. Г., Мошенський С. З., Нічосова Т. В., Прімерова О. К.] ; за ред. І. О. Лютого. К. : ЦУЛ, 2008. 432 с.
13. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання. К. : Скіф; КНТ, 2008. 391с.
14. Яроцький Віталій Леонідович. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин : дис... д- ра юрид. наук: 12.00.03 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2007. 442 с.
15. Кологойда О. В. Господарсько-правове регулювання фондових відносин в Україні: монографія. К. Ліра-К, 2015. 704 с.
16. Краснова І. В. Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку. Проблеми економіки. 2014. № 1. С. 129–134.
17. Правове регулювання ринку цінних паперів та інвестиційних фондів в Європейському Союзі та Україні. Режим доступу : [http://www/book/Cinnie_Dumagi_2001516](http://www.book/Cinnie_Dumagi_2001516).
18. Цінні папери та фондовий ринок в Україні. Нормативно-правове регулювання. К. : Скіф; КНТ, 2008. - 391с.
19. Обіг цінних паперів в Україні : наук.-практ. комент. Закону України „Про цінні папери та фондовий ринок”, практика розгляду судами спорів, пов’язаних з обігом цінних паперів. К. Юрінком Інтер, 2009. 376 с.
20. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К. : Юрінком Інтер, 2010. 312 с.
21. Корпоративне право України : підручник. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
22. Попова А.В. Створення професійних учасників ринку цінних паперів в Україні. Вісник господарського судочинства. 2005. №1.
23. Колісник М.Я. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні. Перспективні напрямки наукової думки. 2018. № 2. С. 58–60.
24. Петрова О. О. Особливості інтеграції України у міжнародний ринок капіталів. Фінансовий простір. 2020 .№ 3. (39). С. 157-164.
25. Грабар Н. М. Правове регулювання цінних паперів як об’єктів цивільних правовідносин. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С, 157-160.
26. Максименко Н. О. Ринок цінних паперів як об’єкт публічно-правового регулювання. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С, 125-128.
27. Чепульченко Т. О. Монаршук А. О. Правове регулювання ринку цінних паперів :проблематика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 275-282.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. http://protokol.com.ua/ua/pravovi_pozitsii_vikladeni_u_postanovah_vsu/ – Правові позиції викладені у постановах Верховного Суду України за категоріями цивільних справ: сайт Протокол. Юридичний інтернет-ресурс
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України: офіційний сайт Верховної Ради України
3. <http://www.president.gov.ua/> – офіційний сайт Президента України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.
6. <http://lib.pu.if.ua> – офіційний сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
7. <http://pidruchniki.ws/pravo/> – бібліотека українських підручників.
8. <https://www.nssmc.gov.ua/> - офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку